

2600–2999 paŝoj – 6 baladoj

& Nevola mortiginto:.....	594
& Vilmunda balado:	600
& Sigmunda balado malnova:	607
& Havamal:.....	614
& Popo kaj lia dungito Balda:	623
& Davida balado:.....	629

& Nevola mortiginto:

< Rekante 19 el 37 batoj por strofo, entute 2627 paŝoj dum 30 minutoj. Verkis Vasilij Devjatnin (Verkaro de V. N. Devjatnin, Hachette, Parizo 1906). Baladigis Martin Strid (2016) per novaj melodio kaj rekantaĵo.>

(#Melodio:

<1,5:37> (/La MiMi LaLa dore miimi;mi rere dodo rere mimi; La MiMi LaLa dore miimi;mi rere dodo redo mimi;

(#Rekantaĵo: la mimi lala mimi rere dore mi; la mimi lala mimi rere doTi La; mimi rere doTi La a)

)×71)+

(&Strofoj:

< Rakonto.>

'& Parto unua:

'1 Varmega tago jam finiĝis, ;
Tre bela sun' adiaŭ diris ; Al
tero, kaj alproksimiĝis ;
trankvila nokto. Mi reiris

(×: **Kreskas arbaro, verde
vestas teron branĉ'** ;
**Malbona faro vere estas
akra tranĉ'** ; **Verde vestas
teron branĉ'**.)

'2 Al domo mia kaj koleris, ;
Ĉar tutan tagon mi ĉasadis, ;
Kaj mia ĉaso ne prosperis: ;
Mi eĉ ĉasaĵon ne vidadis, ...

'3 Sur mia voj' en unu loko ;
Al lago venis mi, kaj vidas ;
Sur ĝia bordo kun fiŝhoko ;
Konata maljunulo sidas. ....

'4 Mi lin salutis: "helpu Dio!"
; – Mi dankas, – maljunulo
diras. ; "Nu, eble, vi, pro
kompanio, ; Kun mi jam
hejmen kune iras?" .....

'5 – Ho, ne, sinjoro! mi
intencas ; Tre longe sidi, –
dankas kore; Vi finis ĉason,
mi komencas, – ; Nenion
kaptis mi ankoraŭ. ....

'6 Sed eble vi malmulte
provos ; Fiŝetojn kapti? Mi
fiŝhokon ; Provizan havas, tial
povos ; Al vi mi servi, – prenu
lokon. – .....

'7 Mi tuj konsentis, ĉar laciĝis
; Mi kaj apenaŭ mi iradis, –
Fiŝhokon prenis kaj sidiĝis ;
Sur laga bord'. Ni paroladis
.....

'8 Pri mia ĉaso malprospera. ;
Al maljunulo mi rakontis ;
Kun fajro forta kaj sincera ;
Pri tio, kion mi renkontis .....

'9 En ĉaso, li do tre atente ;
Rakonton mian aŭskultadis ;
Kaj nur korkaĵon diligente ;
Sur akvosupraĵo observadis. -

'& Parto dua:

'10 Mi eksilentis. Maljunulo ;
Fiŝhokon sian plibonigis ; Kaj
diris: "kiam mi junulo ;
Ankoraŭ estis, mi pasigis .....

'11 En ĉaso tutan tempon
mian. ; Sed nun mi ĉasi tute
ĉesis, ; Forĵetis eĉ pafilon
mian. ; Kaj kiel teni ĝin –
forĝesis." .....

'12 Je tio miris mi kaj petis, ;
Ke li sciigu min, pro kio ;
pafilon, ĉason li forĵetis? ;
"Tre longa estas historio!" .....

'13 Al mi malgaje li rediris, ;
Per griza kapo balancante, ;
Kaj li subite eksopiris, ;
Rakonti, ŝajne, ne volante. ....

'14 Sed jen silenton li ĉesigas ;
Kaj, cigareton ekfumante, ;
Komencis: "eble vi devigas ;
Min rakontadi, atendante .....

'15 Ekaŭdi ĝojan historion? ;
Se tiel estas, mi certigi ; Vin
devas, ke al vi nenion ; tre
gajan povas mi sciigi!" .....

'16 – Vi vane opinias, – ;
Rediris mi al maljunulo. ; "Ne
vane, ĉar mi bone scias, ; Pri
kio pensas eĉ junulo!" .....

'17 Kaj ree li eksilentinte, ;
Fiŝhokon sian plibonigis; Sed
post momento, ekĝeminte, ; Li
jam sen halto ekdaŭrigis. ....

'& Parto tria:

'18 "Aŭskultu. Antaŭ dudek
jaroj ; Mi ofte kun pafil'
ĉasadis, ; Kaj jen en tiuj ĉi
arbaroj ; Mi multajn tagojn
pasigadis. ....

'19 Ankoraŭ tiam troviĝadis ;
Multego da sovaĝaj kaproj, ;
Kaj en arbar' sin renkontadis ;
Eĉ ursoj kaj teruraj aproj. ....

'20 Jen iam vintre en mateno ;
Sur kampo, apud mem arbaro
; Ĉasistoj estis en kunveno. ;
Mi ankaŭ estis. Jam hundaro
.....

'21 De ĉeno forte sin ŝiradis ;
Kaj, ne havante paciencon, ;
Aeron frostan nur flaradis, ;
Sentante baldaŭ jam
komencon. ....

'22 Ni ankaŭ, ĉason atendante,
; malpaciencaj jam fariĝis, ;
Kaj, tre mallaŭte parolante, ;
En ĉeno ĉiuj ni stariĝis. ....

'& Parto kvara:

'23 Subite en densejo sonis ;
Trumpeto forta, – mi ekpremĉis ;
; Per tio ĝi signalon donis, ;
Ke estas ursoj. Mi ekpremĉis
.....

'24 Pafilon mian kaj instinkte ;
Nevole ĉirkaŭ-ekrigardis ; De
mi proksime, sin arminte ; Tre
bone, oficiro staris. ....

'25 En manoj tenis li pafilon, ;
Ĉe zono larĝa kaj lakita ;
Pistolon hyavis kaj tranĉilon. ;
Mi estis tute konvinkita, ...

'26 Ke tiel brava militisto ;
Sendube estas kuraĝulo, ; Ke
vera estas li ĉasisto ; Kaj tial
estos ne timulo; ....

'27 Sed bedaŭrinde mi eraris! ;
Mi tamen devas plu rakonti. ;
Mi ĉe arbara rando staris ; Kaj
urson tie ĉi renkonti ....

'28 Mi tre esperis, ĉar mi scias
; Kutimojn ursajn. Jen mi
aŭdas, – ; Al mi "vin gardu" iu
krias. ; Antaŭen bone mi
rigardas .....

'29 Kaj, – kia granda
mirindaĵo! – ; Subite mi
proksime vidas ; Urseĝon: ĝi
en arbitaĵo ; Senmove kaj
silente sidas .....

'30 Kaj kvazaŭ pensas, kien
devas ; Ĝi kuri? ĉie estas baro.
; Jen multepeze ĝi sin levas ;
Kaj tuj eliras el arbaro. ....

'& Parto kvina:

'31 Mi kelkajn paŝojn posten
faris, ; Min al pafilo jam
almetis, ; Kaj urson pafi min
preparis, ; Sed... ho, teruro! mi
faletis .....

'32 Je ŝtupo kaj subite teron ;
Mi tute falis kaj... ekpafis. ;
Por mi ekvidis mi danĝeron ;
Grandegan: urson mi ne trafis!
.....

'33 Ĝi tre rapide kun kriego ;
Sur min sin ĵetis kaj kun forto
; Min premis, ŝiris per ungego.
; Jam tre proksime estis
morto! .....

'34 Mi oficiron ekrigardis – ;
Kaj kun teruro mi ekvidis, ;
Ke li sin mem nur bone gardis,
; Ĉar li jam kuri for rapidis.
.....

'35 Tranĉilon preni mi
intencis, – ; Ne povis, ĉar min
urso premis. ; Mi fortojn perdi
jam komencis ; Kaj de doloro
mi nur ĝemis. ....

'& Parto sesa:

'36 Subite pafo! Urso saltis ;
De mi tuj, tute min lasinte, ;
Kaj ĝi de mi proksime haltis. –
; Jen liberecon eksentinte, ...

'37 Min levis mi kun
malfacilo, ; Al urso mem mi
alŝteliĝis ; Kaj ĝin ekbatis per
tranĉilo: ; En gorĝon rekte ĝi
eniĝis. ....

'38 Mi bone trafis, – urso
mortis. ; Ĉasistoj ĉiuj tuj
kunvenis, – ; Sed mi
malforton ne elportis ; Kaj
falas. Ili min subtenis .....

'39 Kaj portis al glitveturilo ;
Subite vidas mi – aliris ; Kun
sia bela batalilo ; Jen oficiro;
li ekmiris: .....

'40 "Ho, kio tie ĉi fariĝis? ; Mi
estas tute ekfrapita! ; Sinjoro,
vi ekmalsaniĝis?" ; Per tio ĉi
indignita, ...

'41 Ekkriis mi: "arogantulo! ;
Vi ĉion tute bone vidis, ; Sed
vi, malnobla timemulo, ; De
mi forkuri ekrapidis!" .....

'42 Kaj en incito mi minuta ;
Min levis el glitveturilo ; Kaj
lin kun mia forto tuta ; mi tuj
ekbatis per tranĉilo. ....

'43 Mi videis sangon, aŭdis
krion, ; Sed mi nenion jam
komprenis, ; Ĉar tute perdis
mi konscion. ; Mi falis, – iu
min subtenis. ....

'& Parto sepa:

'44 Mi sen konscio longe
restis, ; Kaj kiam mi
ekkonsciiĝis, – ; en malsanejo
mi jam estis. ; Vespero jam
alproksimiĝis. ....

'45 Nenion tute mi komprenis.
; Tre longe kuŝis mi silente ;
Kaj ion rememori penis. ; Jen
venis iu. Tre atente .....

'46 Li ekrigardis min kaj diris:
; "Nu, ĉu pli bone vi vin
sentas?" ; Li tute ĝis mi mem
aliris, ; Murmuris: "bone, mi
kontentas..." .....

'47 Proksime li de mi sidiĝis ;
Kaj ekparolis: "nu, ĉasisto, ;
Vi eble jam ekprudentiĝis? ;
Respondos jam al esploristo?"
.....

'48 Je tio ĉi mi tre ekmiris ;
Kaj ne respondis; li daŭrigis: ;
"Al mi pli frue vi ja diris, ; Ke
lin sendube vi mortigis." .....

'49 Subite ĉion mi komprenis.
; Ekkriis laŭte mi, ekpenis ;
Min levi, – kaj denove svenis:
; Malsana korpo ne eltenis!
.....

'& Parto oka:

'50 Terure tempon mi pasigis!
; Kaj mia korpom kaj animo ;
Suferis... ho, de viv' senigis ;
Mi homon! Kun senfina timo,
.....

'51 Malpacience mi atendis ;
Severan juĝon, – mi ploradis, ;
Al Dio mi petegojn sendis, ;
Mi ĝemis, mi freneziĝadis! .....

'52 Sed baldaŭ tute mi saniĝis,
; Suferojn parte mi eltenis ;
Kaj nun pli forta mi fariĝis.
Kaj jen terura tago venis: .....

'53 Nun mi, anstataŭ
malsanejo, ; Kun malmodera
tremo vidis, ; Ke en majesta
mi juĝejo ; Sur benko de
juĝatoj sidis. ....

'54 Min puno tute ne timigus, ;
Mi ĝin eĉ volis en animo, ;
Ĉar sole ĝi min liberigus ; De
min preminta ŝarĝa krimo. ....

'55 sed mi timegis, ke ĵurintoj
; Min sen bedaŭro ekkulpigos
; Kaj de aliaj mortigintoj ; Min
tute ne diferencigos. ....

'56 Ho, Dio! mi, honesta
homo, ; Eterne estos
kondamnita ; Kaj mia
senmakula nomo ; De ĉiuj
estos mallaŭdita! .....

'& Parto naŭa:

'57 Jenekparolis prokuroro;
Mi tre atente aŭskultadis, – ;
Sed frapis forte mia koro, ;
Kaj mi nenion komprenadis.
.....

'58 Li finis; advokat' komencis
; Pravigi min, – li multe penis;
Kaj lin kompreni mi intencis, ;
sed vane: ree ne komprenis!
.....

'59 Nur tion bone mi sciiĝis, ;
Ke nun mi estas en juĝejo, ;
Ke malbonulo mi fariĝis ; Kaj
estos en malliberejo. ....

'& Parto deka:

'60 Ĵurintoj iris konsiliĝi, ;
Post ili ankaŭ nun juĝantoj ;
Eliris, – eble por nutriĝi. ; Mi
restis sola kun gardantoj. ....

'61 Duono pasis nur da horo, ;
Ĵurintoj dum konsiliĝadis, ;
Sed mia malfeliĉa koro ;
Centjaron kvazaŭ suferadis!
.....

'62 Priskribi, kiom min
turmentis ; En tiu temp' – ne
estas eble, ; Kaj kion tiam mi
trasentis, ; Por mi eĉ mem ne
kompreneble! .....

'63 Se povas vi vin mem
prezenti ; Starantan antaŭ
pafilego, ; Ekpafi preta, – kion
senti ; Vi devus, – mia jam
timego, ...

'64 Kredeble, estos
komprenita; Alie – tute kun
nenio ; Ĝi povas esti
komparita! ; Esperis sole mi je
Dio. ....

'65 Subite pordo malfermiĝis:
; Ĵurintoj kaj juĝantoj venis. ;
Al mi kapturino komenciĝis, ;
Mi ŝanceliĝis kaj eksvenis. ....

'& Parto dekunua:

'66 Konsciiĝinte, mi min
trovis ; Sur lito, hejme; min
domanoj ; Ĉirkaŭis, – mi do
movi povis ; Nek per piedoj,
nek per manoj, ...

'67 Ĉar tute mi ekmalfortiĝis. ;
De ŝarĝa krimo pravigita, ;
Honesta ree mi fariĝis, ; Sed
longe estis mi premita .....

'68 Sed longe estis mi premita
; Per tio, ke animo mia ; De
krimo estas pravigita ; Per
juĝo homa, sed ni Dia! .....

'69 De tiu tempo mi forlasis ;
Jam tute ĉason kun pafilo, ;
Kaj, krom fiŝhoko nur, mi
ĉasis ; Jam kun nenio
batalilo." .....

'70 Li eksilentis. Jam finiĝis. ;
Malluma nokto, kun rideto ;
Mateno roza proksimiĝis, ;
Nebulo flugis sur lageto. ....

'71 Kaj jen, levinte nin, de
lago ; Ni kun akiro nun foriris.
; Nur kiam venis hela tago, ;
Al domo mia mi aliris. ....)

& Vilmunda balado:

< Rekante 20 el 34 batoj por strofo, entute 2754 paŝoj dum 29 minutoj. Norda Kantaro #4405. El feroa tradukis Martin Strid (2014). Duoble tradukiĝis strofo '45. Klarigojn vidu post la strofoj.>

(#Melodio:

<1,6:34> (

/fami sofa fami mire; rere dore mimi; miimimi fami fami faso;
sofa fafamii redo;

(#Rekantaĵe: mimi fa mi re; rere dore mi; mimi mimi mi fa;so
sofa fami fami reldo; mimi fa mi re e)

)×81)+

(&Strofoj:

„& Unua parto:

'1 Aŭ/skultu la baladon kiun ;
bele aŭdigas lango ; dum mi
baladas pri bataloj ; glavoj
kantas en sango.

(×: **Dancu mastrino ; belan
elektas mi. ; Dancu min al
mano ; ja bele kiel povas vi2.
; Dancu mastrino.**)

'2 Nomata nome estis Jarmund
; reĝo de Gardaregno* ;
Jormund lia brava filo ;
malmultaj same degnas. ....

'3 Jormund estis reĝa filo ;
taŭga en ĉiuj portoj ; nomatas
lia stala frato* ; estis Vilmund
forta. ....

'4 Estis moro en Gardaregno ;
for en arbaron iri ; iris ĉiu en
sia klano ; boacojn kaptakiri.
.....

'5 Estis Jormund reĝa filo ; iris
for arbaren ; lin Vilmundo
poste sekvis ; ambaŭ por
ĉason fari. ....

'6 Densa kaj malhela nebulo ;
venis sur la landon ;
Vilmundo kaj reĝa filo ;
perdiĝis arbaron grandan. ....

'7 Iris en pli densa nebulo ;
estis peza paso ; vaste migris
sovaĝarbaron ; ĉio forigis de l'
ĉaso. ....

'8 Jormund longe perde migris
; antaŭ ke vojon trovis ; trafis
poste al la pado ; kaj kuri
domojn povis. ....

'9 Aŭdis bruon kaj
homparolon ; aŭskultis por
plia klaro ; reĝaj viroj sur
burgo staras ; vidis jen
ŝiparon. ....

'10 Vidis ŝipojn nigravelajn ;
laŭ la maro* glitas ;
komprenis laŭ malnova moro ;
malpacon ĝi invitas. ....

'11 Vidis grandan ŝipan aron ;
nigris korake* veloj ; nun
fariĝos ja batalo ; havenen ili
celas. ....

'12 Velis en la maro ŝiparo ;
albordis apud ŝtono ; kuris sur
la teron nigruloj ; ne postrestis
unu. ....

'13 Faris siajn armebudojn ;
apud maran randon ; ĉiuj estis
kruelaj nigruloj* ; survenintaj
landon. ....

'14 Sin preparis al batalo ; sen
malĝoje plendi ; dek duujn el
la nigruloj ; al burga hejmo
sendis. ....

'15 Rajdis haste kaj rapide ;
mesaĝon por kapabli ; tiel
venis en la halon ; reĝo sidis
ĉetable. ....

'16 Respondis unu el nigruloj ;
"Vi haltu manĝaĵon tranĉi ;
atendu dum mi la mesaĝon ;
de mia sinjoro lanĉu. ....

'17 Ŝildo vi min devas nomi ;
povas mi glavon gvidi ; mi
sendiĝis de Buro reĝo ; li
regas Nigrujon bride. ....

'18 Aŭdis li en iu momento ;
vi havas belan filinon ; neniun
trovus en iu lando ; taŭgan pli
fraŭlinon." ....

'19 "Ne kuraĝas Buro reĝo ;
ŝin por peti stari ; mi preferas
estro esti ; kaj kiel ni diras
fari." ....

'20 "Se vi ne filinon vian ; al
lia mano portos ; ni ŝin prenos
de la burgo ; malsupren al la
bordo. ....

'21 Vi aŭskultu Jarmund reĝo ;
lin ne piku mave ; li fajrigos
vian burgon ; kaj vin hakos
glave. ....

'22 Ĉar ne havas vi robuston ;
kontraŭ li fieri ; via viv' je lia
graco ; kaj la oro kaj tero. ....

'23 Tio estus mortontfaro ;
kontraŭ li provoki ; lian
haŭton tranĉilo ne mordas ; pli
ol tranĉilo rokon. ....

'24 Vi ne havas homan viron ;
en lando sub ĉielo ; kiu
kontraŭ li kuraĝas ; stari en
duelo." .....

'25 Pelas sango al hejma reĝo ;
li ekternas plaŭde ; "Fanfaroni
ja malcertas ; kiu venkon
laŭdos. ....

'26 Jormund mia brava filo ;
gardas fratinojn karan ; ne
respondos mi hodiaŭ ; li
forestas arbore. ....

'27 Filo mia arbore forestas ;
al si ludon levas ; kiam li
venos hejmen al hal' ;
respondon li ricevos." .....

'28 "Ne estos bone al Buro
reĝo ; peti tempabundon ;
metos li fajron al via burgo ;
estingos vin kiel hundon. ....

'29 Li ne vojaĝos al via domo
; rivera ligna pompo ; li vin
prenos en siajn manojn ; kaj
vin en pecojn rompos." .....

'30 Tiuj fraŭloj rajdis for ; el
nigrulregno estis ; poste venis
reĝofil' ; novaĵojn lin oni
atestis. ....

'31 "Aŭdu Jormund, filo mia, ;
kion bonan konsili? ; Ĉu oferu
ni batalon ; kaj frapu kontraŭ
ili?" .....

'32 "Jes, oferu ni batalon ; sen
aliojn klopodi." ; Unua parto
kantita estas ; sed poste restas
por odi. ....

'33 Unua parto finita estas ;
longa fariĝas odo ; ekas ni
alian parton ; kaj aŭdos
epizodon. ....

„& Dua parto:

'34 Jormund igis kolekti
trupon ; kunen en noktvualo* ;
antaŭ ol eklumis tago ; pretis
li por batalo. ....

'35 Buro vekigis en sia loĝo ;
antaŭ ol lumis klare ; vokas
sian rabistaron ; ke ili baldaŭ
ekstaru. ....

'36 Rompis* el la loĝo ili ;
mordis ŝildojn dentoj ;
berserkoj* kaj karbmorduloj ;
burgon violentos. ....

'37 Jormund rajdis antaŭ trupo
; nigruloj volis egale ;
renkontigis sur kampa tero ;
kunrompis en batalon. ....

'38 Faris plej malmolan
batalon ; rompis ŝildojn,
glavojn ; kiu falis per du
ŝultroj ; morton sur tero havas.
.....

'39 Estis Jormund reĝofilo ;
plej duris en tumult' ; li faligis
el nigruloj ; bravajn virojn
multajn. ....

'40 Neniu liajn hakojn toleris ;
sed ĉiuj falis platon ; rajdis
profunde en armeon ; kaj
falĉis vastan straton*. ....

'41 Estis Jormund reĝofilo ;
impetis en armeo ; por si falĉis

vastan straton ; ĝis la
truptrofeo*. ....

'42 Ŝildo estis berserko kiu ;
nigrulan flagon havis ; kuris
kontraŭ Jormund li ; per lanco
celis mavi. ....

'43 Li pikis lin per taŭga lanco
; malbonis ĝin proksimi ;
Jormund saltis alte supren ;
kiel fari li kutimis. ....

'44 Lanco staris en tero fiksa ;
tiam li hezitis ; Jormund hakis
per ambaŭ manoj ; kiam li tion
vidis. ....

'45a Hako venis al du ŝultroj ;
vertebroj ek apartas ; tiam
falas berserk Ŝild' ; li kampe
kuŝis morta. ....

'45b Hako venis al du ŝultroj ;
disigis vertebrojn ; tiam falis
berserk Ŝild' ; li kampe kuŝis
funebro. ....

'46 Fendis Ŝildon berserkon li
; disen en partojn du ; tion
vidis Buro reĝo ; proksimis lia
situo. ....

'47 Kuris li kontraŭ Jormund
cele ; lian kapon fendi ; hakis
sur la oran kaskon ; grandajn
sparkojn sendis. ....

'48 Sparkoj flugis forĝejfajre ;
multis susuro brua ; flamo
fiksiĝis en arbaro ; ekbrilis
fajro detrua. ....

'49 Tiam aŭdeblis longan
vojon ; bruo de batal' ;
Jormund reĝofilo trovas ; ke
lin ne mordas ŝtal'. .....

'50 Jormund reĝfil' glavon
svingis ; uzas forton ĉion ;
hako venis Buron reĝon ; sur
la nudan kranion. ....

'51 Hako venis nudkranion ;
kiel glita tuŝo ; plukis nazon,
makzeloston ; dentoj elstaris
el buŝo. ....

'52 Reĝofilo laca malvarmis ;
ĉar vundojn ricevis li ; svenis
sur la verdan kampon ; en
longa senkonscio. ....

'53 Falis nun armeo burga ;
kriis nigrular' ; puŝis antaŭen
akraglave ; kaj fajron al burgo
faris. ....

'54 Vilmund arbare perda estis
; nun al haloj venis ; ek
nigrulojn kaj la farojn ; iliajn
li komprenis. ....

'55 Vilmund nun eksciis pri ;
ĉe burgo batalo ruĝa ; pri
reĝofilo faligita ; kaj homoj
malĝoje fuĝas. ....

'56 Tiuj novaĵoj al li venis ;
lian sangon ekscitis ; rapidas li
en granda kolero ; kaj vestas
sin por militi. ....

'57 Vilmund prenas dikan
kaskon ; sur sian kapon metas
; kaj kvaroblan kirason ringan
; tiel heroo preta. ....

'58 Estis Vilmund, alta heroo ;
lia sango varmis ; li rapidis al
batalo ; kiu lukton armis. ....

'59 Li terure premis antaŭen ;
perlance kaj perglave ;
kuraĝigis tiujn ki fuĝis ;
returni kontraŭen brave. ....

'60 Vilmund kuris armeon
antaŭen ; dishakis li kirasojn ;
kuris kontraŭ la nigruloj ; ili
lin fuĝis amase. ....

'61 Ne toleri povis kaskoj ;
kion Vilmund faris ; fendis
bruston, fendis ventron ; pinto
en teron staris. ....

'62 Vilmund impetis en
armeon ; Buro vidis perdon ;
falas nigruloj de piedoj ; kiel
falĉe herbo. ....

'63 Kuris li tiam kontraŭ
Vilmund ; kontraŭ lia avanco ;
unu l' alian dure frapis ; per
kaj glav' kaj lanco. ....

'64 Hakis dense vivovigle ;
jam batalbordune ; fajro fumis
el glavoj kiam ; eĝoj klakis
kune. ....

'65 Buro reĝo glavon svingis ;
baton alvilmundan ; hako
venis en vizaĝon ; verŝis
sangon multan. ....

'66 Kiam Vilmund ekvundiĝis ; svingis li sen brid' ; palpas trovi Buron reĝon ; granda la rapido. ....

'67 Palpis trovi Buron reĝon ; granda lia hasto ; glavo flugis el la manoj ; en arbaron vastan. ....

'68 Glavo flugis longan vojon ; mane ĝi ekmankis ; palpas li post la hakilo ; kiun fiksas flanke. ....

'69 Vilmund svingas la hakilon ; bonis ĝi sen rusto ; li ekbatas Buron reĝon ; ŝtalo staris el brusto. ....

'70 Ne ĝis la toraka osto ; kiam trafis haŭton ; reĝo donis grandan krion ; ekstere kaj ene laŭtan. ....

'71 Buro reĝo ekvundiĝis ; grandan krion liveris ; Vilmund uzis ambaŭ manojn ; ŝtalo ne toleris. ....

'72 Pezis hako hakmartela ; maleraris lerte ; kasko rompiĝis de Buro reĝo ; staris martelo en verto. ....

'73 Kiam Vilmund faligis ; Buron reĝon teren ; li sin kontraŭ nigruloj turnis ; kaj ĉiujn for konkeris. ....

'74 Prenis aĵojn, armevestojn ; vaste kampe kuŝis ; prenis oron kaj trezorojn ; ne nombreblis buŝe. ....

'75 Prenis oron, armevestojn ; ne nombreblis buŝe ; venis ili al Jormund ; vidis kie li kuŝis. ....

'76 Kiam en li vivforton sentis ; malpezis kormalĝojo ; sub lin sternis larĝan silkon ; kaj portis en burgon voje. ....

'77 Portis hejmen kaj metis lin ; en liton sub domtrabo ; "Nun transprenu, bona fratino ; flegu malsanan knabon." ....

'78 Ŝi dum tagoj flegis lin ; kaj flegis lin dum du ; sesan tagon de sepa semajn' ; li iris kirason bluan. ....

'79 Sesan tagon de sepa semajn' ; li iris kirason bluan ; ŝi kondukis lin en la halon ; knabon vidi 'stis ĝuo. ....

'80 Sesan tagon de sepa semajn' ; lin vestis kiraso nova ; ŝi kondukis lin en la halon ; knabon vidi povan. ....)

<& Klarigoj al Vilmunda balado:

Feroa dancobalado.

Toreshavenan version notis
Marius Jóanesarson. Duoble
tradukiĝis strofo '45.

(*):

'2 Gardaregno: Aro da kortoj
aŭ fortikaĵoj (alivorte burgoj)
de svedaj vikingoj laŭ riveroj
en hodiaŭaj Ukraino kaj
nordokcidenta Rusujo. Origina
ĉefurbo estis Holmgård (=
Novgorodo), poste Kievo kaj
nuntempe Moskvo.

'3 Frato: Metafore pri ĉevalista
kunlaboranto.

'10 Maro: Gardaregno ne
situis ĉe maro sed laŭ riveroj.
Sed Ferooj, kie travivis ĉi
balado, estas maraj insuloj sen
veleblaj riveroj.

'11 Korako estas tute nigra
birdo kaj do metaforas pri
nigreco.

'13 Kruelaj: timigaspektaj.
Nigruloj: Temas pri malhela
haŭtkoloro, kvankam ne
certas, ke tio estas historie
korekta.

'34 Noktvualo: nokta malhelo.

'36 Rompis: ŝire kaj subite
malfermis. ; Berserko:
amokulo, heroo freneze
luktema, maltimanta morton
kaj eĉ mordanta sian ŝildon
manie.

'40 Strato: Senbara trairejo.

'41 Truptrofeo: La feroa
originalo diras na
"merkismann", tio estas
markulo, do tiu kiu portas la
signon de la trupo. >

& Sigmunda balado malnova:

< Rekante 18 el 31, 26 el 34 kaj 25 el 33 batoj por strofo, entute 2829 paŝoj dum 32 minutoj. Tri partoj kun ĉiu siaj melodio kaj rekantaĵo. Norda Kantaro #4409. Klarigojn vidu post la strofoj.>

(#Melodio:

<1,5:>

,# Unua parto: <:31> (/mi mi dolre mi mi mido re lfa; mimimi mimimi mido re lfa; mire do do3mi mimi re do; rere rere re re; mi mire doTi La; So3mi mimi re do)×25

,# Dua parto: <:34> (mi /mimido dododo rere re3;re so sofa mi; mimi mimimi mimimi re;mi fa3mi re do o; mi mi3do dodo re re;re so sofa mi3;mi mimi mimimi mimimi rere;mi fami re do)×21

<[mi:La]>

,# Tria parto: <:33> (/La Ti do TiTi LaSo Mi; LaTi dodoTii LaLaSo Mi; Mi DoRe Mi LaTi doTi La; La La SoLa Ti TiTi LaSo Mi; LaaTiTi doTi LaSo Mi; Mi DoRe Mi LaTi doTi La)×41)+

(&Strofoj:

,& Unua parto:

'1 /Norvege2 loĝas brava ho2m' ; Olavo Trigvafil' lia no2m'.

(×:; Norvegoj, dancu nun trankvile* ; ĉiuj ni trankvilas ; rajdistoj, norvegoj ; dancu nun trankvile.)

'2 Olavo2 reĝo ĥriston donacas ; dion kaj novan mildan gracon* . ....

'3 Olavo2 vokas al fraŭloj du2 ; "Venigu Sigmundon en jarfru2'." .....

'4 Antaŭ o2l ili duondiri kapablis ; Sigmund jam estis endome ĉetable. ....

- '5 Sigmund fa²ligas sur
genuojn si²ⁿ* ; "Ĥristbenon,
kion vi volas mi²ⁿ?" .....
- '6 La reĝo² prenas Sigmundan
manon ; "Mi vin donas
duonon de Feroa lando. ....
- '7 Vi vo³jaĝu al Ferooj vaste ;
kaj vin sekvos Tangbrand
pastro. ....
- '8 En Ferooj loĝas finna homo
; Trondo en Geŭto* lia nomo.
.....
- '9 Trondo e²ⁿ Geŭto lia nomo
; kara Sigmund, igu al mi l'
homon." .....
- '10 Sigmundo² tiel ekparolas ;
"Li ne facile al vi volas." .....
- '11 "Ĉu esta^{2s} li fortika
luktulo ; aŭ li estas
sorĉmanipula?" .....
- '12 "Ne esta^{2s} li fortika
luktulo ; pli li estas
vergmanipula*." .....
- '13 Iris i²li laŭ sabla strando ;
kie ŝipoj naĝas marorande. ....
- '14 El golfo² lanĉis ili tu^{2j} ;
plej bonan ŝipon en
Norvegu^{2j}'. ....
- '15 Sigmund pe^{2r} sia ŝipo
vojaĝis ; plej bona ŝipo ki
norvege naĝis. ....
- '16 Rompas si²ⁿ maro kiel
grundoagre^{2s}* ; "Tenu rekte
al Lujandisne^{2s}*. ....
- '17 Tiel Si²gmund larĝan
fjordon velas ; al Geŭto ili
hejmen celas. ....
- '18 Li vela^{2s} dum tagoj, li
velas dum du² ; la trian
ekvidis Feroojn de pru²'. ....
- '19 Maro o²ndrompas en fluo
defia ; zorgas neniel Sigmund
tian. ....
- '20 Rompas si²ⁿ maro kiel
grundoagre^{2s}' ; "Tenu rekte al
Mjoŭane^{2s}*. ....
- '21 Maro nu²ⁿ estas flava kaj
blua : sablo ferdeke
surtabulas. ....
- '22 Tiam te²mpestras maro kaj
tero ; "Nun fariĝis Trond
kolera." .....
- '23 Dum unu² nokto kaj tagoj
du² ; Geŭton eksteris
Sigmunda pru²'. ....
- '24 "Kvankam ni²ⁿ kostu
vivoforton ; ni ne atingas
Geŭtan bordon. ....
- '25 Ni ne a²tingas Geŭtan
bordon ; Trond skuas kontraŭ
ni vergon." .....

,& Dua parto:

'26 /Duan mi parton ekprenos
nun

(×:; **forgesu ne min** ;)

velos urĝe al Svujnojo* tuj

(×:; **Mi paŝas gaje. ;**

Danciĝas jen al kredo ;

**forgesu ne min ; jen dancas
kaj junulinoj, fraŭlinoj ; mi
paŝas gaje.)***

'27 En Svujnoj loĝas brava
hom' ..... Bjarn kampulo lia
nom'. ....

'28 Sigmund en maro turnis
ŝipon ..... preskaŭ sinkis tuta
 ekip'. ....

'29 Sigmund velas en Svujnoja
fjord' ..... ŝipo kurbis kiel
selkord'*. ....

'30 Sur blankan sablon li
ankron ĵetas ..... Sigmund
 unua sur teron tretas. ....

'31 Harald faligas genuen sin
..... "Ligfrato, lasu min sekvi
vin." .....

'32 "Vi ne iros teron skipe .....
ĉar vi kaŝos mian ŝipon." .....

'33 Kiam li venis al
kampuldom'. .... kuŝis dorme
ĉiu hom'. ....

'34 "Ne venis mi jam al
Svujnoja bord' ..... Nun
kampulan mi rompos pordon."
.....

'35 Ne sciis Bjarno ĝis tiu
moment' ..... Sigmund havis
lin je atent'. ....

'36 Mastrino paŝis en robo
fronten ..... "Ne faru vi tiom
grandan honton. ....

'37 Ne tiom fariĝu vi granda
hont' ..... de maljunulo
mortigont'." .....

'38 "Se li Bjarno ĥristaniĝos
..... mi neniom lin damaĝos.
.....

'39 Bjarno, iru verdan valon
..... diru min kie patro falis!"
.....

'40 "Mi donis vin vivon, jen
bona sort' ..... Trond vian
patron batigis al mort'." .....

'41 Jen kampula unua vort' .....
lasas nun tablen manĝon porti.
.....

'42 Enportis ili sur pladoj sep
..... bovan flankon kun pana
cep'. ....

'43 Jen kampula dua vort' .....
lasas trinkaĵojn al tablo porti.
.....

'44 Enportis sur la blanka lin'
..... bieron kruĉe, da medo kaj
vin'. ....

'45 Ili festis tiam en ĝu' .....
dancis kaj trinkis dum tagoj
du. ....

'46 Tion faris Sigmund dum
tie restis ..... li baptis Bjarnon
kaj tutan la neston. ....

,& Tria parto:

'47 Trian parton mi ekos nun ;
velos urĝe al sudo kaj Dujm'*

(×: **Dum bone staras tilio
jen, ; tilio min staras en
patra bien', ; tute ĝi rozojn
estas ben', ; dum bone staras
tilio jen.**)

'48 Sigmund velas en
Hovdasund'* ; renkontas lin
Trond kaj Toro Hund'*. ....

'49 "Aŭskultu reĝo feroan': ;
Ĉu volas plu resti vi pagan'?"
.....

'50 "Ne cedas mi de mia
malnova kred'* ; ĉar mi estas
tiom aĝa bred'." ....

'51 Sigmund ĵetas lancon
respond' ; Renversigas boaton
Trond .....

'52 Tiu aŭguro nova malbonis
; ke al Trond li vivon donis.
.....

'53a "Nun vi venkon el manoj
perdis ; venĝon atendu kaj
finon merdan. ....

'53b Nun venkon perdis vi el
via mano ; urĝas nun venĝo
kaj fino vana." .....

'54 Sigmund velas en
Skuvoja* fjord ; ŝipo kurbis
kiel selkord' .....

'55 Ferdeke staras fidindulo ;
"Tenu nun orientinsule." .....

'56 Sigmund iras al ambaŭ
lokoj ; "Tenu nun rekte al
Verdaroko." .....

'57 Harald faligas genuen sin ;
"Ligfrato, lasu min sekvi vin."
.....

'58 "Vi la teron ne surpaŝu ; vi
la ŝipon mian kaŝu." .....

'59 Sigmund en manon prenas
ŝnuron ; kaj kun lanco li teron
kuras. ....

'60 Ĵetis li supren al verda
grund' ; pinto resonis en
rokprofund'?'ŝtonprofund'. ....

'61 Tridek klaftojn* altis
montmur' ; Sigmund levis sin
per ŝnur'. ....

'62 Survoje du mastranoj kuŝis
; urĝa morto ilin tuŝis. .... ?

'63 Sigmund tute ne hezitas ;
Rokmonteten sin invitas ?
hejmvizitas .....

'64 Sojle mastrino Gudrun
envenis ; "Vidis mi viron alte
preni." .....

'65 Belis li en kresko blanka ;
brilas oro ŝultroflanke." .....

'66 "Vidis vi viron alte preni. ;
Li ne ĉiestis julmatene. ....

'67 Li ne ĉiestis julmatene ;
urĝas nun ne dormi jen." .....

'68 Eŭso kuris malfikson
novan ; kvar maldikaj eniri
povis. ....

'69 Ĵetas armilojn ĉiujn tuj ;
kuras kun viroj naŭ en burg'.

.....

'70 Viroj naŭ kaj maruloj dek
du ; ĉiuj ek burgon defendas
nun. ....

'71 Eŭso staras ĉe burga
deklin' ; sin apogas per larĝa
hakil' .....

'72 Sigmund sin levas tien kaj
re ; burgoriente li luktis tre .....

'73 Burgoriente li luktis plu ;
virojn li venkis de Eŭso du.

.....

'74 Eŭso staris rigardis al ĝi ;
"Ne tiel iru homoj pli." .....

'75a Ambaŭ frape kunseveris ;
ĉiu povus alian konkeri .....

'75b Ambaŭ kunfrapiĝis gajne
; venki povus iu ajn. ....

'76 "Nun mi prenos apartan
ruzon ; min Olav reĝo instruis
uzi." .....

'77 Li malfermŝilde luktis ek ;
piedon for kaj mano sekvis.
.....

'78 Eŭso parolas el granda
neceso ; "Vi min al pintoroko
adresu." .....

'79 "Tion vi petu de mi per
buŝo ; vi okcidente en tero
kuŝos." .....

'80 Ĝi estis Eŭsa lasta vok' ;
"Kapo turniĝu al Verdarak'.
.....

'81 Piedojn ale, kaj kapon
male ; ke rokon rigardu mi
postfale." .....

'82 Sigmund en Skuvo sekure
sidas ; Trond lian vivon gvate
vidas. ....

'83 Sigmund milda, en virtoj
ranga ; malbonfarulo lin
gvatas sangon. ....

'84 Sigmund por dio kaj
bonfara akord' ; devis naĝi en
Sudinsulfjord. ....

'85 Sude en Sudinsul'
Sigmund mortiĝis ; norde en
Skuv li enteriĝis. ....)

<& Klarigoj al Sigmunda balado malnova:

Feroa balado malnova, rakonta daŭrigo post Bresta balado. Tradukis Martin Strid (2014). Duoble tradukiĝis strofoj '53 kaj '75.

(*):

'1 Trankvilo: ankaŭ senvento.

'2 Trajto de ĥristanismo estas pardonigo.

'5 Oni surgenuas por montrisan humilon.

'8 Gøtu: vilaĝo en Eysturoy (Feroa Orientinsulo).

'12 Vergo: magia.

'16 Grundoagreso: Kie ondoj rompiĝas pro plata roko malprofunde en la maro. ; Líðandisnes: malgolfo en orienta parto de Ferooj.

'20 Mjóvanes: suda kaj plej orienta malgolfo de Eysturoy.

'26 Svìnoy (Porkinsulo): nordorienta insulo en Ferooj. ; La rekantaĵo de dua parto estas lingve miksaĵo de dana kaj feroa.

'29 Selkordo: Selrimeno.

'47 Dímun: du malgrandaj krutaj insulaj en sudo de Ferooj.

'48 Hovdasund': markolo ĉe norda pinto de Sandoy (Feroa Sablinsulo). ; Hundo: fiulo, malhonora.

'50 Malnova kredo: paganismo asa, inter kies ĉefdioj estas Votano (Oðin) kaj Toro (Þórr).

'54 Skúvoy (Insulo de Granda Rabmevo): suda insulo en Ferooj, sude de Sandoy.

'61 Alto 30 klaftoj estas proksimume 54 metroj. >

& Havamal:

< Rekante 15 el 29 batoj por strofo, entute 2871 paŝoj dum 32 minutoj. El praislanda tradukis Baldur Ragnarsson (Norda Prismo 3, 1956) strofojn numeritajn kun r kaj ceterajn Erling A. Haugen (Islanda antologio, rete kompilis Eysteinn Sigurðsson, novembro 2000). Baladigis Martin Strid per melodio de & Drako Longa kaj rekantaĵo de & Davida balado. Klarigojn (*) vidu post la strofoj.>

(#Melodio:

<1,5:29> (

/mimi mire; reedododo dodo; dodo dore miimi;mi miimimi mimi;
miimimi mimi; soso fami mimi;

(#Rekantaĵe: redo re rere mire; do rere re; rere mire doTi LaSo So
LaTi do o)

)×99)+

(&Strofoj:

'1r Enrigardu ; antaŭ ol eniri, ;
zorge kaj atente. ; ĉar oni ne
scias ; ĉu malamikoj ; sidas
sur la benkoj. (×: **Bruas
danco en halo, ; Dancu en
ĉen! ; Ĝojaj paŝas ni en
esperanto-kunven'**.)

'1 Antaŭ ol pordon ; pasi en
domon, ; taksu, atentu la
kaŝojn* ; ne multe vi scias, ; ĉu
malamiko ; sidas sur benko
embuske. ....

'2 Sanon, gemastroj! ; Serĉis
vin gasto! ; Kie li sidu kaj
kiel? ; Li sentos inciton, ; se
sur staplo da ligno ; li devos
eldiri mesaĝon. ....

'3r Varmon bezonas ; enirinto
; kun genuo frosta. ; Manĝon
kaj veston ; bezonas viro ;
transirinta monton. ....

'3 Li varmon bezonas, ; se li
venis en domon ; kun kruroj
fridaj de frosto. ; Veston kaj
manĝon ; la viro bezonas, ; se
li vagis sur monto kaj marĉo.
.....

'4r Akvon bezonas ; veninto al manĝo, ; viŝtukon kaj bonvenon, ; amikan konduton, ; parolon kaj aŭskulton, ; se haveblas tio. ....

'4 Akvon kaj tukon ; li trovi bezonas, ; se plaĉe vi petis al tablo, ; decan afablon ; vi devas montri ; kun parolo kaj lerta silento. ....

'5r Saĝon bezonas ; multvojaĝanto. ; Facilas hejme ĉio. ; Ridindiĝas ; nesciulo ; sidanta kun saĝulo. ....

'5 Vartu la scion, ; se vaste vi vojas, ; vi hejme vin helpas facile; flankrigardojn vi spertas, ; se vi scias nenion ; dum kune kun saĝaj vi sidas. ....

'6 Pri propra scio ; pavu neniu, ; prefere montru sin meza; se vi dece senfrazo ; domon alvenas, ; vi ne mankon de scio sentas. ....

'7 Viro singarda, ; gaste veninta, ; sidas kaj takse observas, ; uzas l'okulojn, ; ankaŭ l'orelojn, ; tiel sin tenas la saĝa. ....

'7r La atenta gasto, ; veninta al manĝo, ; atentas kaj silentas, ; aŭskultas orele, ; rigardas okule, ; jen konduto saĝula. ....

'8 Feliĉa li, ; kiu laŭdajn vortojn ; aŭdas inter la homoj; vi tamen ne konas, ; ja kio sin kaŝas ; ene de ies brusto. ....

'9 Feliĉa li ; kiu lernis mem ; juston kaj virtojn de l'vivo; ĉar misan konsilon ; multaj prenis ; laŭ urĝo de iu alia. ....

'10 Pli bonan pezon ; ne portas viro ; ol multe da sana saĝo; ĝi en fremda loko ; pli karas ol oro, ; konsolo de senhavulo. ....

'11 Pli bonan pezon ; ne portas viro ; ol multe da sana saĝo; pli aĉan voj-nutron ; vi ne kunprenas ; ol tro da trinko biera. ....

'12 Ne bonas, kiel ; ja kredas multaj, ; biero por viro, vere; ju pli li trinkas ; des pli li trenas ; de l'kapo la simplan saĝon. ....

'12r Ne tiel bonas ; kiel dirate ; vino al viroj. ; De menso perdas ; kun plia drinkado ; viro kontrolon. ....

'13 Ardeo de forgeso ; gvatas drinkrondon, ; ĝi ŝtelas de l' viroj la saĝon; en ĝiaj plumoj ; mi perdis la sensojn ; gaste en domo de Gunnlöð*. ....

'14 Ebria mi iĝis, ; eĉ ege ebria, ; foje ĉe saĝa Fjalar* ; plej bona festo, ; se vi fine ĝin lasas ; sobra kun sanaj sensoj. ....

'15r Silenta kaj atenta ; estu viro ; kaj brava en batalo. ; Ĝoja kaj gaja ; li ankaŭ estu ; ĝis la fina morto. ....

'15 Saĝa kaj inda ; estu reĝido, ; sen timo li tiru la glavon ; ĝoja, bonvola ; la viro sin tenu ; tute ĝis tago morta. ....

'16 La povra ulo ; penas por vivi, ; evitas vokojn al lukto ; sed aĝo ne donas ; al iu pacon, ; eĉ se ne gajnis lin glavo. ....

'16r Viro malsaĝa ; kredas sin vivi ; batalon evitante. ; Sed ne indulgas ; lin maljuneco, ; kvankam lancoj indulgas. ....

'17 Gapas stultulo ; gaste veninta, ; jen mutas kaj jen murmuras ; se gluto da trinko ; glitis tra-gorĝe, ; senhalte li brue babilas. ....

'18 Scias nur viro ; kiu vaste vagis ; kaj multe en landoj migris, ; kial li bone ; bridu la langon ; kaj sciu kion li scias. ....

'19 Medon ne ŝparu, ; sed multon ne trinku, ; diru la decan aŭ mutu ; neniuj povas ; riproĉi vin, ke vi ; frue finas por dormi. ....

'20 La vora viro ; sen volo moderi ; manĝas al si amarojn ; ofte al viro ; la ventro kaŭzis ; ridon en gajaj rondoj. ....

'20r Manĝegulo ; ne tenante prudenton ; manĝas sin al morto. ; Ridigas saĝulojn ; manĝegemo ; de viro malsaĝa. ....

'21 Grego ĝust-hore ; hejmen ekiras ; kaj lasas la grasan greson* ; viro malsaĝa ; scias neniam ; mezuron de sia stomako. ....

'21r Scias brutaro ; kiam hejmeniri, ; kaj el paŝtejo iras. ; Sed malsaĝulo ; scias neniam ; finon de manĝado. ....

'22 Povrulo, mem ; mise kreita ; ĉiam je ĉiu ridas ; li konas ne, kion ; li koni devus, ; proprajn misojn kaj mankojn ....

'23 Viro malsaĝa ; sin vekas dumnokte ; kaj pensas pri propraj zorgoj ; li lace sin levas ; de l'lito matene, ; kaj zorgoj lin pezas plu. ....

'23r Viro malsaĝa ; maldormas
dum nokto ; kaj ĉion
cerbumas. ; Tial lacas ; li en
mateno. ; Samas kiel antaŭe.
.....

'24r Viro malsaĝa ; kredas
ĉiujn ; ridantojn amikoj. ; Li
ne komprenas ; mokajn
parolojn, ; sidanta kun saĝuloj.
.....

'24 Viro malsaĝa ; vante
kredas ; je ĉiuj afablaj flatoj; li
tute ne vidas, ; ke teksas retojn
; al li liaj lertaj kunuloj .....

'25 Viro malsaĝa ; vante
kredas ; je ĉiuj afablaj flatoj;
tamen li trovas ; en tingo*
starante, ; ke mankas apogaj
pledoj .....

'26 Viro malsaĝa ; sentas sin
saĝa ; sola en sia angulo; li
tute ne trovas ; taŭgan
respondon, ; se fremdaj faras
demandon .....

'27 Viro malsaĝa, ; se li sidas
kun homoj, ; prefere fermu la
buŝon; ĉar lian nescion ;
sentas neniu, ; se li sian buŝon
bridas .....

'28 Saĝa li, ; kiu scias
demandi ; kaj peri informon
plu; ne eblas kaŝi ; jam kio
disiĝis ; kaj estas inter la
homoj .....

'29r Multajn vortojn ;
sensencajn diras ; neniam-
silentanto. ; Lango rapida ; sen
haltigo deca ; oftigas
malbonon. ....

'29 Vortoj diritaj ; de viro
klaĉema ; ne faras al iu fidon;
lango rapida ; pene bridebla ;
ofte alvokas veojn. ....

'30 Ne metu al iu ; moka
rigardon, ; se ofte li iras gasti;
sentas sin saĝa, ; kiu sidas sen
taŭzoj, ; ĉar neniu metis
dandojn. ....

'31 Sentas sin saĝa, ; kiu savis
sin for ; gasto mokinta gaston;
liute ne konas, ; kiun li
mokus ; kaj ĝenis malĝustan
viron. ....

'32 Multaj amikoj ; senmanke
fidelaj ; ĝis ili ĉe-estas
festenon; eterna malpaco ;
povas ekesti, ; se gasto
kverelas gaston. ....

'33 Taŭge manĝu ; matenan
manĝon ; antaŭ ol iri gaste; vi
tiam ne sidas, ; malsate enuos
; kaj povas apenaŭ paroli. ....

'34r Malrekta vojo ; al
malamik' ; kondukas*,
kvankam ĉefvojo. ; Sed al
amiko, ; kvankam ekstervoja, ;
rektvojo kondukas. ....

'34 Kurbas la vojo ; al vantaj amikoj ; eĉ se laŭ strata strio; sed rekta, senbara ; al bonaj amikoj, ; eĉ se en vasto sovaĝa. ....

'35r Indas foriri, ; gasto ne restu, ; samloke ĉiam. ; Plaĉulo tedas ; sidanta tro longe ; sur alies benkoj. ....

'35 Jam decas adiaŭi, ; vi devas ne resti ; tro longe en unu loko; kara sin turnas ; en teda, se iu ; ne lernis forlasi benkon. ....

'36 Loĝo pli bonas, ; eĉ budo eta, ; en hejmo vi mastras mem; kun paro da kaproj ; kaj kovro ŝnurtraba ; vi ne devas migre almozi ....

'37 Loĝo pli bonas, ; eĉ budo eta, ; en hejmo vi mastras mem; sangas la koro, ; se kline vi devas ; almozi por ĉiu manĝo. ....

'36r Havi farmejon, ; kvankam malgrandan, ; viron mastrigas. ; Kaprino kaj ĉambro ; malriĉe tegita ; superas almozpeton. ....

'37r Havi farmejon, ; kvankam malgrandan, ; viron mastrigas. ; Sangas ties koro ; kiu devas peti ; manĝon por ĉiu fojo. ....

'38 De viaj armiloj, ; viro, sur kampo ; ne iru eĉ unu paŝon; vi tute ne scias, ; ĉu sur via vojo ; vi devos vin glave gardi. ....

'39 Ne tiel bonvolan ; viron mi vidis, ; ke ne li akceptis donacon, ; nek tiel malzorgan, ; pri sia havaĵo, ; ke ne danke li prenis pagon. ....

'40 Sian havaĵon ; zorge ŝparitan ; la viro ne kovu en kesto; vi planas ĝojigon, ; sed prenas ne indaj, ; ofte ne iras laŭ plano. ....

'41 Per armiloj kaj vestoj ; amikon ĝojigu, ; ĉar tiujn li povas porti; per donoj egalaj – ; daŭraj amikoj, ; se akordas aliaj rilatoj. ....

'42r Al amiko ; oni estu amiko, ; donaco pro donaco. ; Ridon je rido ; viroj transdonu, ; sed falson je mensogo. ....

'42 Al via amiko ; vin montru amike, ; decas dono por dono; ridon por rido ; reen prezentu, ; falson faru por falso. ....

'43 Al via amiko ; vin montru amike, ; kaj tiel al ties amiko; tamen amiki ; al ties malamiko ; ne konvenas al vera amiko. ....

'44 Se vi konas amikon, ; al kiu vi fidas ; kaj volas de li favoron, ; vi devas komuni ; kaj doni donacojn ; kaj ofte iri lin gastu. ....

'45 Se vi konas alian, ; sed kiun vi dubas, ; kaj volas de li favoron, ; plaĉe parolu ; kaj pensu false ; kaj falson frapu per falso. ....

'46 Kaj plue pri kazo, ; en kiu vi dubas, ; kaj kaŭzon donis por dubo, ; ŝercu kun li ; kaj ŝajne amiku, ; donu egalajn donojn. ....

'47 En mia juneco ; mi migris sola, ; vage mi perdis la vojon ; riĉo min trafis, ; mi trovis kunulon, ; homo ĝojigas homon. ....

'48 La mildaj kaj fortaj ; fartas plej bone, ; ne ofte malbonon bredas ; viro ne taŭga ; timas ĉion, ; avaras, se devas doni. ....

'49 Vestojn miajn ; mi metis jen sur ; du lignajn virojn* ĉe vojo ; indaj uloj ; ili fariĝis, ; hontas homo nuda. ....

'50 Velkas pino ; en vasto sola, ; ŝirmas nek ŝelo nek pingloj ; same la viro ; sola sen amo, ; kial vi vane vivu? . ....

'51 Fajro brulas ; ĉe falsaj amikoj ; kvin tagojn da tempo ĝoja, ; la ardo velkas ; ĉe veno de l'sesa, ; kaj mortas amikaj sentoj. ....

'52r Doni multon ; ne ĉiam nepras ; por rikolti laŭdon. ; Per pano duona ; kaj kruĉo neplena ; akiris mi amikon. ....

'52 Multon doni ; ne devas la viro, ; ofte la eta efikas ; per tranĉo da pano ; kaj trinka restaĵo ; mi havis homan kuniĝon. ....

'53 Etaj flusoj, ; etaj faloj, ; etaj eĉ multaj mensoj ; ne ĉiuj laŭ sorto ; en saĝo egalas, ; estas ja ambaŭ specoj. ....

'54r Saĝon serĉu ; ĉiuj viroj, ; ĝi neniam troas. ; Pleje ĝuas ; vivon viroj ; sciantaj multon. ....

'56r Saĝon serĉu ; ĉiuj viroj, ; ĝi neniam troas. ; Sorton sian ; neniu pripensu, ; senzorgas do al menso. ....

'54 Meze saĝa ; sin montru la viro, ; neniam li super-saĝu ; plej belan vivon ; vivas la viro, ; se iom pri ajn li scias. ....

'55 Meze saĝa ; sin montru la viro, ; neniam li super-saĝu; malofte li ĝuas ; la ĝojojn de l' vivo, ; se li sorbis tro multe da scio. ....

'56 Meze saĝa ; sin montru la viro, ; neniam li super-saĝu; kiu ne scias ; pri sia sorto, ; pace kaj plene vivas. ....

'57 Brulo sen baro ; brulas ĝis cindro, ; fajro plu faras fajron; de viro al viro ; venas la scio, ; ĝi haltas ĉe homevitulo. ....

'58 Frue vin levu, ; se alian vi volas ; je vivo kaj riĉoj rabi; ne lupo kuŝanta ; lumbon akiras ; nek viro dormanta venkon. ....

'59 Frue vin levu ; se farmojn vi gardu ; kaj ordon en kampo kaj korto; multon fuŝas ; malfrua leviĝo, ; urĝa, – duone riĉa. ....

'60 Ŝarĝon da ligno ; kaj ŝelon tegmentan ; viro taŭgu por taksi; kaj kvanton da ligno, ; kiom por hejti ; dum daŭro de duon-jaro. ....

'61 Lavita kaj sata ; venu al tingo ; eĉ se en aĉaj vestoj; pantalon' kaj ŝuo ; ne lasu vin honti, ankaŭ ne ĉevalo,* ....

'62 Kun klino malgaja ; gvatas sur-borde ; aglo al olda maro; jen tiel matene ; en tingo la viro, ; se mankas pleda apogo. ....

'63 Demandi kaj diri ; devas la viro, ; se strebas nomiĝi saĝa; unu scias, ; ne aŭdu dua, ; se tria, jam tuta mondo. ....

'64 La saĝa viro ; sian potencon ; uzas kun deco kaj digno; ofte li trovas ; ke inter bravuloj ; neniu sin sentu plej supra. ....

'65 (Ofte vortojn ; vante diritajn ; viro pente pagis.)×
.....

'66 Longe tro frue ; multloke mi venis, ; tro tarde en lokoj aliaj; jen medo finiĝis, ; jen, male, ne pretis, ; la teda malofte trafas. ....

'67 Kelkfoje al tablo ; trudis min oni, ; eĉ se mi sentis min sata; aŭ pendis du klaboroj ; ĉe kara amiko, ; kaj mangiŝ mi unu el ili. ....

'68 Fajro bonfaras ; al filo homa, ; kaj vido de varma suno; kaj sian sanon ; li savas bona ; kaj vivas sen korpa kriplo. ....

'69 Sed ne tute mizera ; sin
sentu la kripla; iuj pri filoj
fieras, ; iuj pri parencoj, ; iuj
pri riĉo, ; iuj pri fama faro. ....

'70 Prefere vivi ; ol velki sen
vivo, ; se viva, vi bredas
brutojn; mi vidis bruli ; bieno
riĉula, ; karba korpo ĉeporde.
.....

'71 Lamulo bridas, ; sen brako
vi paŝtas, ; se surda, vi taŭgas
batali; blindo pli bonas ; ol
bruli sur fajro; morta ne multe
taŭgas. ....

'72 Bonvenas filo ; malfrue
naskita, ; eĉ post la forpaso de
patro; staras neofte ; ŝtono* ĉe
vojo, ; sen ke ĝin faris filo. ....

'73 Du en ;* komuna armeo, ;
la lango kostis la kapon, ; post
kovro ;* mantela ; sin kaŝas
mano. ....

'74 Nokto 'stas ĝojo, ; se la
nutron vi fidas ; (kaj velas kun
etaj jardoj;)*(sin turnas aŭtuna
nokto;)* dum kvin tagoj ;
vetero ŝanĝiĝas, ; eĉ pli en
plena monato. ....

'75 Ne povas kredi, ; kiu ne
vidis ; la frenezan emon al
oro; unu estas riĉa, ; unu
malriĉa, ; vi tiun ne tial
riproĉu. ....

'76r Brutaro mortas, ; mortas
parencoj, ; ankaŭ vi mortas. ;
Sed bona fam' ; al akirinto ;
mortas neniam. ....

'76 Mortas brutoj, ; mortas
fratoj, ; mortos vi mem same;
sed via nomo ; neniam mortos,
; se bonan famon vi flegis. ....

'77 Mortas brutoj, ; mortas
fratoj, ; mortos vi mem same;
sed io nepre ; neniam mortos:
; la monda juĝo pri morta. ....
)

<Notoj al Havamal:

Hávamál (akcentu la unuan silabon), "Parolo de l'Altulo", t.e. la ĉefdio Oðinn (Vuotano), estas entute 164-strofa poemo, notita en islanda fonto Codex Regius ĉirkaŭ jaro 1270 kaj eble verkita en Norvegujo en la deka jarcento laŭ okcidenta tempokalkulo. Klarigoj (*):

'1 La fonto havas troan verson: "; taksu la kaŝojn, atentu la kaŝojn;"

'13 Gunnlöð: mita sorĉistino-aŭguristino.

'14 Fjalar: mita giganto.

'21 Gres (skandinave): herbo.

'25 Tingo: decida kunveno; parlamento aŭ juĝejo.

'34b En la fonto ĉi vorto apartenas al la dua verso.

'49 Lignaj viroj: idoloj.

'61 La fonto havas troan lastan verson: "; eĉ se kripla."

'72 Memorŝtono pri mortinto.

'73 Kvarversan strofon sesversigis la baladiginto per du kromaj versodividoj.

'74 La fonto havas troan verson. >

& Popo kaj lia dungito Balda:

< Per melodioj #Harpa rekante 22 el 31 batoj por strofo, entute 2914 paŝoj dum 29 minutoj, #Olav rekante 21 el 29 batoj por strofo, entute 2726 paŝoj dum 27 minutoj, aŭ #Maĵora rekante 9 el 17 batoj por strofo, entute 1598 paŝoj dum 16 minutoj.

Rimfabelon verkis Aleksandro Puŝkin (1830). El rusa tradukis Ivan Lubjanovskij. Baladigis, maĵore komponis kaj rekantaĵon aldonis Martin Strid (2015). Alternativaj melodio minora kaj rekantaĵo estas tiuj de Harpa rimaĵo (Hørpu ríma), kiun li tradukis de feroa, kaj trie (maĵoraj) tiuj de Olav rajdistlaŭdo, Norda kantaro #4417, kun teksta modifo.>

(#Melodioj:

((#Harpa: <1,7:31> /La La lSilLa Ti lTi; TiLa SoFa MiMi; La LalTi doTi LalTi; do Ti La a; La SiLa TiTi TiTi; TiLa SoFa MiMi; Mi LaLa LaLa LaTi; do Ti La a) ?

(#Olav: <1,7:29> /so dolso solla lso; mifa so mire do3; so relmi fami doo; milfa soso soofa milso; soso lalalaa sofa mire do dore; mire mimifaa soso lafa mi re do) ?

(#Maĵora: <1,7:17> /mi re mi ldo ; mi re mire do;

(#Rekantaĵo: mimi rere mido dodo; mimi rere doTi La La))

)×94)+

(&Strofoj:

'1 (&Harpa: /Vivi3s po2p'*,
(×: – **vin invitas kuri** -.)
Frunto2 – ŝtipa glo2b'- (×:
Sorĉistoj ; **Estu ĉe l'**
junulino ; **vin invitas kuri** ;
ilin akceptu zorge ;
sorĉistoj!))

?

(&Olav: /Vivi2s po3p'*, (×:;
Se erar' , **li en star'** ;) Frunto2
– ŝtipa glob'- (×:; **Ka2j ruĝa**
brulis fla2m' . ; **Milde ŝarĝon**
li metos en la propra poŝ' ;
milde ŝarĝon li metos en la
propra poŝ'.))

?

(&Maĵora: /Vivis po2p'*, ;
Frunto – ŝtipa glob'- (×: **Popo,
estu ne avida ; Balda venkos
vin insida.**))

'2 Iras la pop' tra bazaro ; Kaj
scivolas pri specoj de varoj.

.....

'3 Kaj jen Balda marŝas, ;
Rekte al pop' paŝas. ....

'4 "Kial, pop' vi frue vin levis?
; Kion trovi vi revis?" .....

'5 Respondas la pop': "Mi
serĉas serviston: ; Kuiriston,
hakiston, plugiston. ....

'6 Sed kie trovi la similan ;
Dungiton malkaran,
humilan?" .....

'7 Diras Balda: "Mi servos al
vi modele, ; Fervore kaj tute
fidele. ....

'8 Ne estu tre alta salajro – ;
Tri fingrofrapojn surfrunten al
vi dum jaro". ....

'9 Enpensiĝis la pop'. ; Jam
antaŭe jukas la frunto-glob':

.....

'10 Ja ies tri frapoj –
bombardo, ; Sed li konfidis al
la rusa hazardo. ....

'11 Diras la pop': "Konsentite,
; Por ni ambaŭ estos profite.

.....

'12 Do vivu en mia korto, ;
Laboru kun fervoro kaj forto".

.....

'13 Loĝas Balda ĉe l' popo en
stalo, ; Dormas sur pajlo. ....

'14 Manĝas kiel kvaropo, ;
Laboras kiel sesopo; .....

'15 Jam frumatene li mil
farojn faras, ; Plugas, sterkas,
haklas, riparas, ...

'16 Hejtas fornon, ĉion
pretigas, ; Kuiras ovon kaj
mem senŝeligas. ....

'17 La popedzino pri Balda
kontentas, ; La popfilino pri
Balda sentimentas, ...

'18 La popido lin "onklo"
titolas, ; Balda post laboro kun
li petolas. ....

'19 Nur la popo Balda'n
malŝatas, ; Malafable al li
rilatas. ....

'20 Pri la pago li pensas kun
timo, ; Pasas la jar' – de l'
kontrakt' venos limo. ....

'21 Li nek manĝas, nek
trinkas, nokte angoras, ; Jam
antaŭe la frunto doloras. ....

'22 Al la edzino li ĉion
konfesas: ; "Tiel kaj tiel – kion
fari necesas?" .....

'23 La virina cerbo ja estas
lerta, ; Por ĉiuj artifikoĵ sperta.

.....

- '24 "Mi vin povas – ŝi diras – instrui, ; Kiel la kontrakton detruu: .....
- '25 Donu al Balda iun taskon nur skize, ; Tamen la plenumon postulu precize. ....
- '26 Tiel la frunton vi savos de l' klako ; Kaj Balda'n lasos sen pago". ....
- '27 Sin eksentis la pop' pli facile ; Kaj rigardas Balda'n pli trankvile. ....
- '28 Jen li vokas lin per tono sinjora: ; "He, Balda, mia dungito fervora, ...
- '29 Devas diabloj ĉiumonate ; Pagi tributon al mi akurate. ....
- '30 Do miaj aferoj estus agrablaj ; Sed jam tri jarojn ne pagas diabloj. ....
- '31 Post manĝo vi vin al ili direktu ; Kaj la tributon kolektu". ....
- '32 Balda al popo nenion rediris ; Kaj tuj al marbordo foriris. ....
- '33 Tiel la kablon komencis tordi ; Kaj ĝian randon en maron debordi. ....
- '34 Jen aperas el mar' ĉefdiablo: ; "Diru, Balda, por kio la kablo?" .....
- '35 La maljunan diablon kaptis angoro: ; "Diru, pro kio la malfavoro?" .....
- '36 "Pro kio? Vi ja tributon pagi ĉesis, ; Vi pagotempon tute forgesis. ....
- '37 Tuj mi faros por mi amuzon ; Kaj por vi, hunda gento, konfuzon". ....
- '38 "Balda, kara, atendu minuton, ; Ni pagos plene al vi la tributon. ....
- '39 Atendu, mi la nepon invitos". ; Balda pensas: "Nu, ĉi tion mi superspritos!" .....
- '40 Jen aperas la diablido, ; Miaŭas, kiel malsata katido: ....
- '41 "Nu, kampul-Balda, saluton!" ; Kian vi postulas tributon? .....
- '42 Pri tributo ne aŭdis diabloj. ; De kie do tiuj ĉi malagrabloj? .....
- '43 Tamen ni pagos post la deca trakto, ; Laŭ reciproka kontrakto, – .....
- '44 Por ke poste ne estu eraro, ; Ni vetkuru, Balda, ĉirkaŭ la maro. ....
- '45 Kiu ĉi tien la unua revenos, ; Tiu la tributon prenos". ....

'46 Balda ekridis: "Diablo amuza!" ; Kion vi elpensis, ruza! .....

'47 Ĉu vi intencas kun mi vetkuri, ; kun mi, kun Balda mem konkuri? .....

'48 Konkurantanto vi estas kuraĝa, ; Sed vi vetu kun mia frat' malpliaga". .....

'49 Iras Balda en apudan arbaron, ; Kaptas tie de leporoj paron, ...

'50 Unu ŝovas en sakon kaj returne rapidas, ; La diablido sur la bordo sidas. ....

'51 Je oreloj Balda la leporon balancas: ; "Jen vi sub mia fajfilo dancos; .....

'52 Por vetkuri kun mi, diablo, ; Al vi mankas ankoraŭ kapablo – .....

'53 Tio estus nur perdo tempon sence, ; Prefere vetkuru kun mia frato komence. ....

'54 Foj'-du-tri! Galopu for!" ; Ekkuris la diablido kaj la lepor' – .....

'55 La unua ĉirkaŭ la maro, ; La dua al la hejma arbaro. ....

'56 Fine kun elŝovita lango, ; Ĉirkaŭinte la maron, kun enfalintaj vangoj .....

'57 La diablido sufoke finiŝas, ; Sur la frunto ŝviton per la mano viŝas, ...

'58 Kredante, ke li venki sukcesis, ; Sed Balda jam la fraton karesas .....

'59 Kaj tiel diras: "Ho mia frato, ; Vi laciĝis, ripozu, amato". .....

'60 La diablido ektemis, ; Perdis kuraĝon, la voston subpremis, ...

'61 Strabe gapas al la leporo. ; "Atendu mi baldaŭ revenos kun oro". .....

'62 Al la avo li venis, raportas: "Afero domaĝa! ; Min superkuris Balda malpliaga!" .....

'63 Streĉe la maljuna diablo pensis, ; Sed Balda tiel brui komencis, ...

'64 Ke la tutan maron agitis ; Kaj sur ĝi ondadon ekscitis. ....

'65 La diablido revenis: "Kial vi koleras? ; Ni plene la tributon al vi liveros. ....

'66 Tamen... ni ankoraŭ unufoje vetos: ; Kiu bastonon pli foren ĵetos, ...

'67 Tiu portu hejmen la tributon. ; Ĉu vi timas elartikigi la kubuton? .....

'68 Kion vi atendas? Ĉu vi havas dubon?" ; "Ne, mi atendas jen tiun nubon – .....

'69 Mi tien ĵetos vian bastonon ; Kaj poste ankaŭ vin, friponon". .....

'70 La diablidon timigis ĉi tiu sorto, ; Li kuris al la av' kun raporto. ....

'71 Kaj Balda krias terure al la diabloj, ; Kaj ree minacas per kablo. ....

'72 La diablido eksaltis: "Kial vi briuas? Sufiĉe! ; La tributon ni pagos, tamen kondiĉe..." .....

'73 "Ne, – diras Balda kun malico, – ; Nun estas mia vico, ...

'74 Nun la taskon mi donu, ; Kaj la kondiĉon mi proponu; .....

'75 Ni vidu, kiel statas via spino: ; Jen tie paŝtas sin ĉevalino, ...

'76 Se vi ŝin levi fortos, ; Kaj ŝin duonverston portos, ...

'77 Estu la tributo via, ; Se – ne, ĝi estu mia". .....

'78 La diablido ŝovis sin ; Sub la ventron de l' ĉevalin', ...

'79 Sin streĉis risorte, ; Penis tutforte, ...

'80 Ŝin iom levis, du paŝojn iris, ; Je la tria falis, apenaŭ spiris. ....

'81 Balda al li: "Stulta satano, ; La veto kun mi estas vano. ....

'82 Vi ne povis ŝin porti per manoj eĉ, ; Kaj mi per piedoj portos sen streĉ'" . ....

'83 Sur la ĉevalinon Balda saltis, ; Rajdis verston, nur tiam haltis. ....

'84 La diablido kuris en tim' kaj teruro ; Al la av' kun raport' pri fiask' je konkuro. ....

'85 La diabloj diskuton aranĝis: ; "Kion fari?" .....

'86 Obstini ili ne plu kuraĝis, ; Sakon kun oro sur Balda'n ŝarĝis. ** .....

'87 Balda hejmen peze paŝas. ; Lin ekvidinte, la popo sin kaŝas .....

'88 Post la dorson de la edzino, ; Detenas spiradon en la sino. ....

'89 Balda trovis la malfeliĉan ; Kaj postulas la pagon laŭkondiĉan. ....

'90 Kun dentoskrapo ; Metas la pop' la frunton al frapo; .....

'91 De l' unua frap' ; Saltis la popo super la kap'; .....

'92 De la dua, akuta, ; Fariĝis
la popo muta; .....

'93 Kaj de l' frapo tria ; Fariĝis
stulta popo nia. ....

'94 Kaj diras Balda insida: ;
"Ke ne estus vi, popo, avida".
.....)

& Davida balado:

< Rekante 15 el 29 batoj por strofo, entute 2958 paŝoj dum 32 minutoj. Verkis Martin Strid (2015, 2016) laŭ melodio kaj rekantaĵo de #"Drako Longa", Norda Kantaro #4414. Klarigojn (*) vidu post la strofoj.>

(#Melodio:

<1,6:29> (

/mi mire redo dodo; dodo dore mi; mimi mire mire mimi; soso fami mi;

(#Rekantaĵe: redo re rere mire do rere re; rere mire doTi LaSo So LaTi do o)

)×102)+

(Strofoj:

,& Unua parto:

'1 /David* raportis iras ; kaj fieras li. ; En sekretarejo diras: ; "Estimata Ci,

(×: **Bruas danco en halo, danco en ĉen'!** ; **Ĝojaj paŝas ni en esperanto-kunven'.**)

'2 Universala Esperanto- ; Asocio kongresos. ; Edinburge en Skotlando* ; helpon mi promesos. ....

'3 Tiel ili min akceptos ; kiel kamaradon ; kaj al postenoj min elektos ; en sia movado." ....

'4 "Lingvo Esperanto minacas ; anglan avantaĝon. ; Tial nepre ni senlacaj ; kaŭzu al ĝi damaĝon. ....

'5 Ĝian movadon ni penetros ; – jes, vi ricevos pagon – ; kaj ni havas buntan paletron ; da detruaj agoj." ....

'6 Kongresan komitaton gvidis ; lokan Ĝon Ŭelso* ; kaj la junularan prezidis ; David Kelso. ....

'7 Ŭelso postulis debaton kun ; Brita Konsilio* ; pri meritoj de la angla ; kaj esperanto-defio. ....

'8 Brito kaj franco tie portretis
; po lingvon kaj germano* . ;
En esperanton interpretis ; la
grafo* UNO-ano. ....

'9 Brita debatisto* parolis ; pli
kaj pli komplike ; kvazaŭ li
per tio volis ; fiaskon
komunike. ....

'10 Fine Ŭelso mem
transprenis ; alesperantan
tradukon. ; Al li la vortoj
rapide venis, ; brilis jena
truko. ....

'11 Pruvi per sia truko li
provis ; anglan eleganton, ;
sed kongresanoj male trovis ;
ke fuŝigas ĝi parolanton. ....

'12 Li la homojn konvinki
klopodis ; pri anglalingva
valoro, ; sed ilian fidon erodis
; ĝia vortrigoro. ....

,& Dua parto:

'13 En brita espa oficejo ;
Herbert* laboras ; sed
respondi al leteroj ; neniam al
li valoras. ....

'14 Ron* diris: "Kia ideo, ;
Esperanto frenezas." ; Tamen
male al Kabeo* ; li landan
estraron pezas. ....

'15 Esperanton Haroldoj
subtenas ; ĉefministro* kaj
lordo* , ; ambaŭ en espan
lobion* venas, ; tra malferma
pordo.

'16 "Esperanton parlamentanoj
; apogas jam plej multe" ; Ian*
mesaĝis* iom rikana ; sed tio
estis stulte. ....

'17 Parlamente membre ŝvelas
; Esperanto-Lobby. ; Nomon
ĝian Ron forŝtelas, ; tion
Herbert aprobis. ....

'18 La nomon li por si registris
; per asocia mono. ; Tion
Herbert administris ; sen
bezona ordono. ....

'19 Ron en sekretarejo salutas
; "Kion de Ci mi aŭdas? ; Cia
ĉefo pri risko ne mutas: ; Oni
esperanton laŭdas." ....

'20 "Esperanto jam tro kreskas
; diras ĉefo mia, ; kaj ni havas
taskon groteskan, ; Harold
estas fia. ....

'21 Trafos la imperion tristo ;
pro lia rego, ni certas." ; "Ĉu
ke li estas komunisto ; ĉefo
Cia* avertas?" .....

'22 "Diras ĉefo Cia tion ; ke
ĉefministro Haroldo ; sekvi
rifuzas la linion ; de usona
soldo. ....

'23 Malobean regon haroldan ;
gazetaro buĉos ; per
propaganda kampanjo skolda ;
alie fariĝos puĉo." .....

'24 Cia kredigis al Petro
Ĝusta* ; ke devos li komploti.
; Lia lojalo, iom rusta ; ne plu
patriotis. ....

'25 Leteron de Harold lorda ;
publikigas gazeto* ; kiom da
parlamentanoj akordas ; en
esperanto-reto. ....

'26 Ron kunvokis la espan
skipon ; kaj ŝaltis
magnetofonon:* ; "Harold,
gratulon!" diras tipo, ; "Via
letero bonas!" .....

'27 Sed neniam Harold skribis
; tiun leteron publikan. ; Iu do
kontraŭ li intrigis ; nombron
komunika.....

'28 Ĉar tute novis tiu nombro;
ili eĉ ne sciis mem. ; Kaj
kaŝite restas en ombro ; kiu
verkis teme. ....

'29 Ambaŭ Haroldoj demisiis ;
por eviti tumulton. ; Tio
tragike travestiis ;
demokratian rezulton. ....

,& Tria parto:

'30 Braŭnli* testamenton faris:
; "Mian domon duonan ; al
brita esperantistaro ; heredaĵe
mi donas." .....

'31 Sekretario Vilĉjo* legi ; la
testamenton petas ; sed kasisto
Nora* neis ; dirante "Ĝi
sekretas." .....

'32 Sekretario Vilĉjo akuzas ;
"Vi trompas pri testamento!" ;
Nora respondis: "Ni rifuzas ;
montri la dokumenton!" .....

'33 Sekretario Vilĉjo verda ;
diris en aĝo maljuna ; "Mi
konstatis ke monon perdas ; ni
pro Nora bruna. ....

'34 Tiu heredaĵo neniam ; la
asocion venas ; kaj sekreta
agenteo jam ; la monon de ni
forprenas." .....

'35 Anglaj sekretaj agenteoj
ŝtelas ; posedaĵojn de l' movado
; kaj iliajn trukojn rivelas ; tiu
ĉi balado. ....

,& Kvara parto:

'36 Asocion prezidas
Edmundo* . ; Mi ses* lin bone
konas. ; Venos tempo por
malabundon ; kredigi en
Londono. ....

'37 David* sekretarejon venas,
; kaj ordonojn ricevas. ;
"Bone, Mi ses, mi komprenas
; kion fari ni devas." .....

'38 "Esperanton vi subfosu ;
en granda kaŝo. ; Komencu
per estigi haoson ; en organiza
maŝo. ....

'39 Ho, miseto, nun aŭskultu: ;
Vi kaj la prezidanto ; nian
revizoron konsultu ; pri l'
domo de Esperanto. ....

'40 Vi kaj prezidanto
Edmundo ; kun intenco nuba: ;
seniĝu je la domo kaj grundo ;
ke manku hejmo kluba. ....

'41 Domon vendi li proponu, ;
kvazaŭ tro ĝi kostas, ; kaj la
vendenspezon donu ; por
senutilo poste. ....

'42 Esperantasocion supoze ;
devus vi malfondi ; kaj
akuzojn serioze ; neniam
respondi." .....

'43 Ĝojs*, la kasistino nova, ;
kontojn refaris. ; Ekde tiam
neniu trovas ; kiom ni jam
ŝparis. ....

'44 "La kasistajn jarraportojn ;
ni ne plu povas legi ; ĉar
plenas je sensencaj vortoj* ;
anstataŭ klaron regi. ....

'45 Sumon de nia kapitalo ; ĝi
nenie informas ; kaj tabeloj
paĝojn vualas, ; papera stako
enormas. ....

'46 Ĉu malaperis kapitalo? ;
Kion pri nia domo? Kiel eblas
valorfalo? ; Kredas neniu
homo! ....

'47 Ĉu ĉi tiu revizoro* ; diras
al ni honeste? ; Ĉu li pravas
pri valoro ; aŭ trompas nin
investe? ....

'48 "Domon vendu!" diras
estraro, ; "ĉar tro multe kostos,
; kaj post tiu saĝa faro ; ni
malpli impostos." ....

'49 Oni la domon tuj forvendis
; post la seniĝa decido* ;
kvankam anstataŭan endis ;
havi jam en vido. ....

'50 Dungos direktoron
estraro* ; por organiza
disvolvo ; kiu la perdon dum
lastaj jaroj ; per esploro
solvos. ....

'51 Tamen ili ne pretis varbi ;
kiam iu demandis* ; kaj
motivo nigre karbis ; dum ili
plu marĉandis. ....

'52 "Translokiĝu," Derek*
proponas, ; "mian kolecion ;
Ŭeĝŭudon en Barlastono. ; Por
ni bonos tio." ....

'53 "Derek sidas ĉe ambaŭ
flankoj ; de la negocata tablo," ;
diris juĝisto, " – lojalo-mankoj
; kaŭzos malagrablajn." ....

'54 Ili subite postulis:
"Najbaru ; al Barlastono l'
dungoto."* ; Tamen poste
postenon preparis ; al fore
loĝanta skoto. ....

'55 Ili Davidon Kelson dungis
; per la doma enspezo. ; Li la
novan kontrakton jungis ; per
troaj jura pezo: ....

'56 David ne laboris pri faktoj
; nek pri disvolvaj ŝtupoj. ; Pri
Ŭeĝŭuda domkontrakto ; li sin
okupis. ....

'57 Fine la domkontrakto estis
; preskaŭ naŭdekpaĝa ;
kvankam la juristo protestis ;
"Tiom ne estas saĝa!" ....

,& Kvina parto:

'58 Por anglespoj Viljam*
olda ; redaktas informilon. ;
Ambaŭlingve skribas heroldo ;
ankaŭ por krokodiloj. ....

'59 Ek de kiam Paŭlo*
transprenis ; ĝin, ĝi ne plu
informas ; pri esperanto nek
angle venis ; – propagando
dormas. ....

'60 Por edukado lingva faris ;
bonan laboron ulo* ; sed
daŭrigon David baris. ; El ĉio
fariĝis nulo. ....

'61 Kelkaj esperanton anas ;
eĉ en la estraroj, ; bele babile
ĉarlatanas ; sed fakte nenion
faras, ...

'62 krom se iu vere volas ; por
Esperanto agi. ; Ili kontraŭ tiu
parolas ; kaj povas minace
sagi. ....

'63 "Monon uzu por kurso!"
proponas ; Husajn'* al
jarkunsido ; de l' esperanto-
klubo londona ; kiun David*
prezidas. ....

'64 Proponon trakti ne volis
dornulo ; kaj pri bagateloj ;
okupis tempon manipule ; je
malŝpara celo. ....

,& Sesa parto:

'65 Esploris Iano
senmembriĝon ; malkaŝo jam
survojas. ; Ŭelso defende sian
prestiĝon ; diris: "Vi
paranojas!" ....

'66 Tutan tempon dum ses
monatoj ; Ian esploris ; pri la
kontoj kaj monrilatoj, ; por
vereco fervoris. ....

'67 Dum la lastaj ses jaroj ; de
la jarmilo dua ; la kasistaj
financdeklaroj ; estis
malkongruaj. ....

'68 Laŭ la nova kontosistemo ;
donacoj estas perdo ; kaj la
kasisto kun trompa emo ;
raportis financan merdon. ....

'69 Dum la estraro plendis ; ke
mone minuso regas, ; el la
kontoj evidentis ; La kapitalo
kreskegas! ....

'70 Kion Ian eksuspektis ;
precize diagramis ; kion ni eĉ
ne konjektis ; Nin perfido
jamis! ....

'71 Dek du esplorraportojn ;
Ian konsciencis ; al Ĝon kun
klarigaj vortoj ; liveris
konfidence. ....

'72 Ĉar Ĝon prezidanto estis ;
de la asocio ; kaj por li la
tasko restis ; gvidi ĝin tra tio.
.....

'73 Ian realon pruvis grafike ;
Falsas deficito. ; Sed kripligis
nin jena piko ; Domo jam
vendita. ....

'74 Tuj al Ian minacoj venis ;
de estraranoj. ; Ili lin en
kunsido ĝenis ; per moko kaj
rikanoj. ....

'75 Plendis kasisto pri la
konduco ; de Ian post raportoj,
; David* bojis kiel bruto ; per
maldecaj vortoj. ....

'76 Trans la tablo David
blekis ; "Ian, vi fekulo!" ; sed
ke ili mensoge pekis ; kvazaŭ
fariĝis nulo. ....

'77 "Ĝon, vi estas perfidanto,"
; Ŭelson Ian akuzas ; "ĉar
malaperis mona kvanto ;
kvankam neniu uzis." ....

'78 Espoj vendrede
jarkunvenis* ; atakoj al Ian
mavas* ; sed la membroj fine
komprenis ; ke li ja pravus. ....

'79 Post la kunveno homoj
miris ; "Ĉu nun Ĝon Ŭelso ;
demisios ĉar konspiris ; aŭ ĉu
David Kelso?" ....

'80 Kelkaj el ili saĝe
konkludas ; "Nun Ĝon
flanken paŝos ; pro falsaro
honte nuda ; aŭ sin Kelso
kaŝos." ....

'81 David Kelso malaperis ; en
la sekva lundo* . ; Li movade
malsinceris ; mankis honesta
fundo. ....

,& Sepa parto:

'82 Ĉu vi konas markon sekretan ; de Londona polico? ; Por provoki estas preta ; aktivulan vicon. ....

'83 Marko en agogrupa loka ; mem la gvidon prenis ; kaj parolis krimprovoka ; ĝis policanoj venis. ....

'84 Planis verda grupo proteston ; kontraŭ karbenergio. ; En lerneja ĉambro modesta ; diskutis la strategion. ....

'85 Marko proponis: "Tuj ni rompu ; energiejan barilon!" ; sed ne sukcesis ilin trompi ; per perfida konsilo. ....

'86 Ili intencis pace protesti ; kontraŭ karbenergio. ; Venis polico por aresti ; antaŭ la demonstracio. ....

'87 Ĉiujn oni enkarcerigis ; krom la elokventan ; kiu provis al krimo instigi ; ĉar estis li agento. ....

'88 Ilin en jura proceso akuzis ; oni je saboto ; sed koramikinon konfuzis ; de Marko identa foto. ....

'89 "Trovis lian mi pasporton ; sub alia nomo. ; Advokato, aŭskultu vorton: ; Esploru tiun homon!" ....

'90 Skandalon advokato malkaŝis ; kaj en juĝejo diris ; akuzisto retropaŝis ; ĉiuj homoj miris. ....

'91 La trukon televido rivelis ; kaj publikigis* ; kiel agentoj detruis celis, ; kontraŭ popolo intrigis. ....

'92 Ankaŭ tiuj estis verduloj ; kvankam ekologiaj ; kiuj civitanajn postulojn ; demonstracias. ....

'93 Marko kontraŭ kultura junco ; domon detruis* ; sed lin oni neniam punos ; ĉar polico influis. ....

'94 Krimis li por registaroj, ; eĉ en aliaj landoj, ; sed pri incendiaj faroj ; neniam juĝisto demandas. ....

'95 Same kiel agentoj aliaj ; li eĉ amrilatis ; al viktimoj siaj ; dum li movadon gvatis. ....

'96 Marko Kennedy pentis vorte ; ke li tro perfidis. ; Davidon Kelson, kvazaŭ mortan, ; plu ni neniam vidis. ....

'97 En demokratia lando ;
rajtu la popolo ; siajn celojn
propagandi ; malgraŭ rega
volo. ....

'98 Se sekreta servo ŝtata ;
popolmovadon sabotas ; tiam
tiuj aŭtokratoj ; morale jam
bankrotas. ....

'99 Perfiduloj sin preparas ;
por detrua tasko ; cele kaj
sisteme faras ; ke esperanto
fiasku. ....

'100 Ni naivaj esperantistoj ;
eĉ ne povas imagi ; ke konataj
homoj insiste ; trompe
kapablas agi. ....

'101 Se decido nova efikas ;
kiu ne havas sencon ; jenan
faras anglamerika ; mondon
rega potenco. ....

'102 Atentu pri sekreta servo ;
en via organizo ; kaj vi havu
fortajn nervojn ; en penetra
krizo. ....)

<& Klarigoj (*) al Davida balado:

'1 David Kelso, estrarano de Esperanto-Asocio de Britujo (EAB) pri edukado 2002-2010.

'2 En jaro 1971 Universala Kongreso de Esperanto estis en Londono kaj Internacia Junulara Kongreso en Edinburgo.

'6 John Wells, dufoja prezidanto de EAB.

'7 British Council.

'8 Reprezentantoj de British Council, Alliance française kaj Goethe Institut. ; Le Compte de la Gatinari, profesia interpretisto en Unuiĝintaj Nacioj.

'9 McMillan.

'13 Herbert Platt, kompania sekretario de Brita Esperanto-Asocio (BEA, poste EAB) en la 1970-aj jaroj.

'14 Ron Coverson, estrarano de BEA. ; Kazimierz Bein, pionira verkisto en esperanto.

'15 Harold Wilson, ĉefministro de Britujo 1964-1970 kaj 1974-1976 ; Harold Davies, parlamentano en brita Malsupra Ĉambro 1945-1970, ek de tiam en Supra Ĉambro, nobeligita als Lord Davies of Leenk. ; Esperanto Lobby, premgrupo en brita parlamento al kiu post naciaj elektoj anis pli multaj parlamentanoj ol al iu ajn el la partioj.

'16 Ian Fantom, informa oficisto de EAB en 2003 kaj estrarano pri esplorado 2005-2006. ; Gazetara bulteno.

'21 Centra Inteligentuma Agentejo, usona spionorganizo.

'24 Peter Wright, eksa ĉefo de sekreta serva oficejo MI5, rakontis en intervjuo kiel kaj kial li, preparante puĉon, elpostenigis la ĉefministron.

'25 La leteron publikigis la gazeto The Guardian.

'26 En la kunveno partoprenis grupo da anglespoj. La magnetofono aŭdigis surbendigitan parolon telefonan.

'30 John Brownlee, sekretario de EAB.

'31 Will Green, alias Vilĉjo Verda (1912-2003) sekretario de EAB. ; Nora Brown, kasisto de EAB.

'36 Edmund Grimley Evans, prezidanto de EAB. ; MI6, brita Militista Inteligentumo, poste nomata SIS, Sekreta Inteligentuma Servo.

'37 David Bissett, vico-prezidanto de EAB.

'43 Joyce Bunting, kasisto de EAB.

'47 S-ro Brookes.

'50 Dunganonco.

'52 Derek Tatton, estrarano de EAB 1999-2008 ; Wedgwood Memorial College en Barlaston, kies direktoro estis Derek Tatton.

'54 Oni postulis maksimuman distancon de 40 mejloj = 65 km.

'58 William Auld.

'59 Paul Gubbins.

'60 Graham Leon Smith.

'63 Al jarkunveno Hussain Al Amily proponis ke Londona klubo de Esperanto uzu 86 mil pundojn por kurso. ; David Thornell, prezidanto de Londona espa klubo.

'75 Kelso.

'91 La skandalon pri agento Mark Kennedy raportis la 14-an de novembro 2011 brita televida kanalo Channel 4.

'93 Marko Kennedy ebligis polican sturmon de Domo de Junularo en Kopenhago la 1-an de marto 2007. Kelkajn tagojn poste oni malkonstruis tiun pli ol centjaran kulturdomon.

>